

Bestand	Torsk (<i>Gadus morhua</i>) i fiskerisonen ved Jan Mayen (del av ICES område 2a)
----------------	---

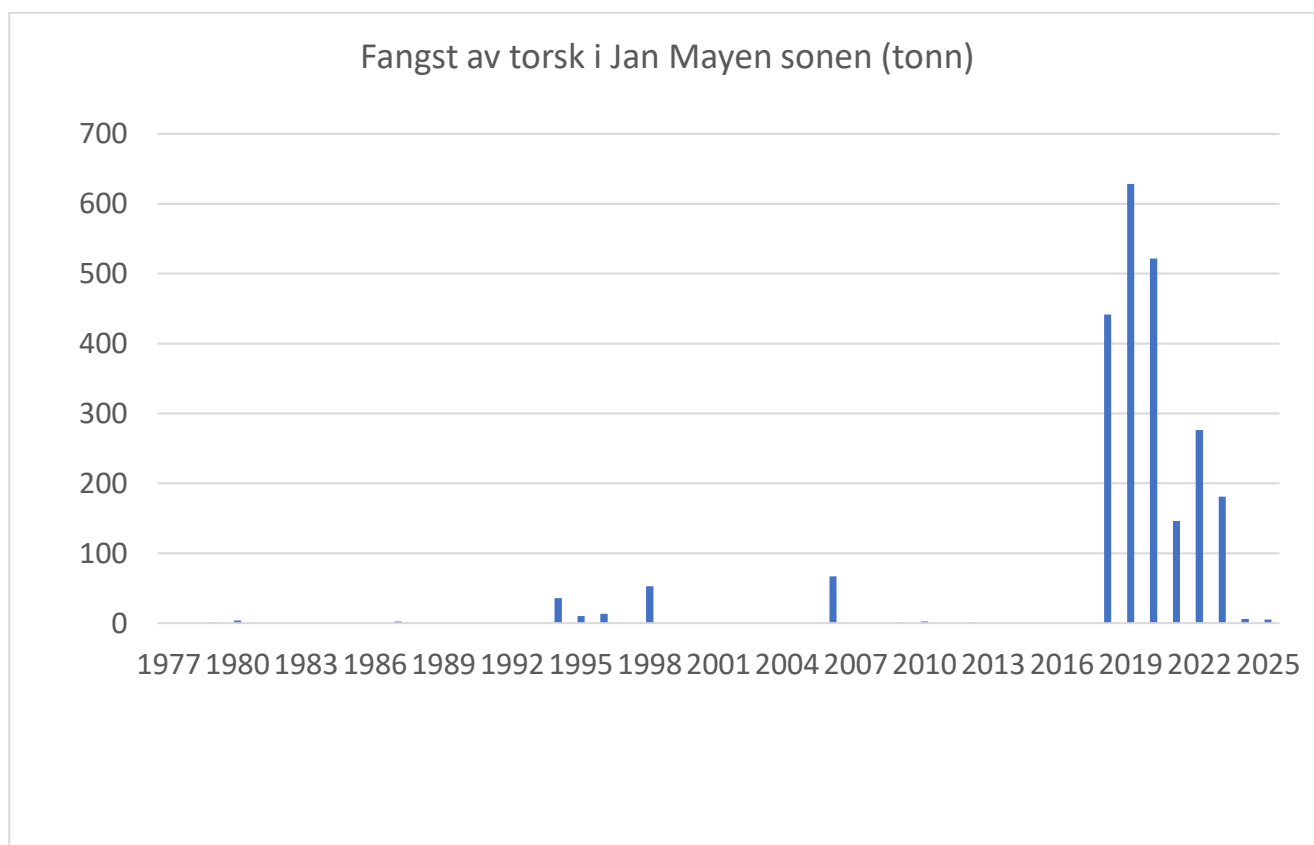
Råd om fiske

Havforskningsinstituttet tilrår ut fra en føre-var-tilnærming at fangsten av torsk i fiskerisonen ved Jan Mayen i 2026 ikke overstiger 181 tonn.

Rådet er basert på fangstmengde for 2021-2023, og informasjon om fangstrater og alder/lengde-sammensetning i kartleggingsfisket etter torsk i dette området brukes i tillegg som indikatorer på bestandsutviklingen.

Bestandsutvikling over tid

Før 2018 var det bare tatt små fangster av torsk i fiskerisonen ved Jan Mayen i enkelte år. Noen av fangstene rapportert før 2018 kan dessuten være feilrapportert på område. I 2018 ble det funnet fiskbare konsentrasjoner av torsk i fiskerisonen ved Jan Mayen, og i årene 2019-2023 ble det gjennomført et kartleggingsfiske i dette området (Bogstad, 2023). Fangstene er vist i Figur 1. Fangstratene var til dels svært høye i 2018, men har senere vært nokså stabile på et noe lavere nivå før de falt betydelig fra 2022 til 2023. Figur 2 viser fangstrater fra perioden august-desember, da fisket har vist seg å være best.

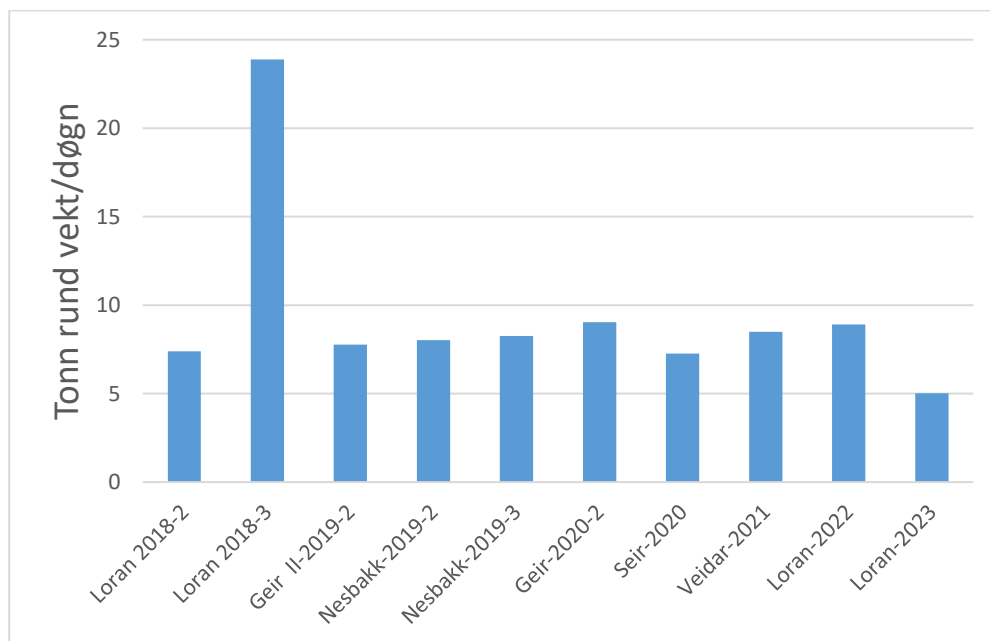

Figur 1 Torsk i fiskerisonen ved Jan Mayen (del av ICES område 2a). Fangster (tonn) i perioden 1994-2025.

Variasjonen i fangstmengde i 2018-2023 henger sammen med reguleringene av fisket og trolig også med torskekvoten i Barentshavet. I 2018 var fisket ved Jan Mayen uregulert. I 2019 og 2020 var det et kartleggingsfiske der to båter ble trukket ut og pålagt å gå to turer hver til Jan Mayen til ulike tider av året og ta faste stasjoner, i tillegg til at de kunne fiske innen tildelt båtkvote. I 2021 og 2022 var det ingen føringer på fisket utover kvoteregulering, men fisket ble åpnet i september. Torskekvoten i Barentshavet var svært høy i 2021, noe som trolig bidro til de forholdsvis lave fangstene ved Jan Mayen dette året. I 2023 var det heller ingen føringer utenom kvoteregulering, men fisket ble åpnet tidligere på året. Imidlertid gjorde to fartøyer hver sin bomtur (totalt ble det fisket 3 tonn på disse to turene) i henholdsvis april og august, slik at så godt som alle fangstene ble tatt i oktober-november. I 2024 og 2025 ble det ikke åpnet for fiske etter torsk i Jan Mayen-sonen.

Fangstratene for 2022 var på høyde med tidligere år (Figur 2), mens fangstratene for 2023 var lavere enn i de foregående årene. Det var også bare ett fiskedøgn i 2023 der totalfangsten var over gjennomsnittsverdiene i 2021-2022 på henholdsvis 8,5 og 8,9 tonn, og i dét døgnet ble det tatt 9,6 tonn. Siden det samme fartøyet fisket i 2022 og 2023 (Loran) og på samme tid er fangstratene i disse to årene direkte sammenlignbare, og vi antar at fangstrater i tidligere år med andre fartøy også er sammenlignbare.

En mer detaljert beskrivelse av kartleggingsfisket de siste årene er gitt i Bogstad og Williams (2026).

Figur 2 Torsk i fiskerisonen ved Jan Mayen (del av ICES område 2a). Fangstrater (tonn rund vekt/døgn) i august-desember 2018-2023 per fartøy og tur. Bare turer i perioden august-desember er inkludert, dager med hovedsakelig blåkkeitefiske ekskludert, turer med under 10 fiskedøgn ekskludert.

Bestand og beskatning - status

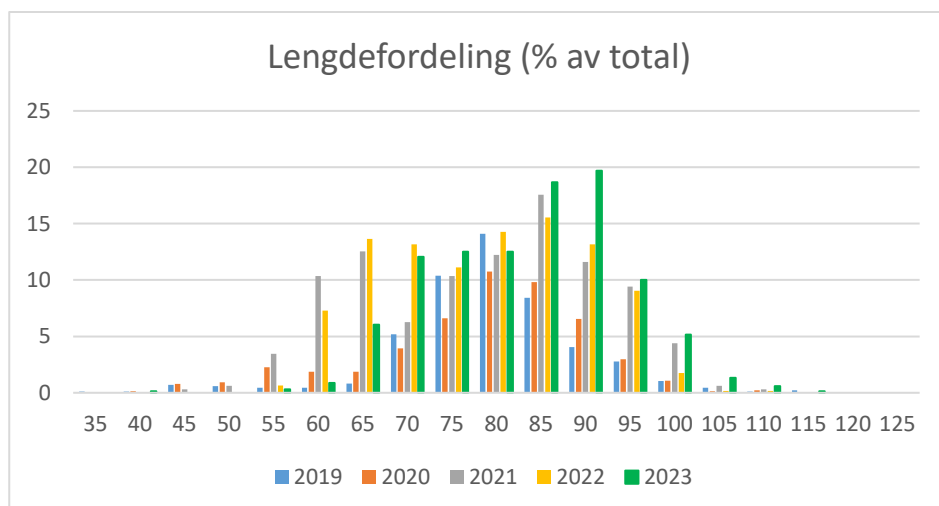
Ingen informasjon tilgjengelig.

Fangstscenarier

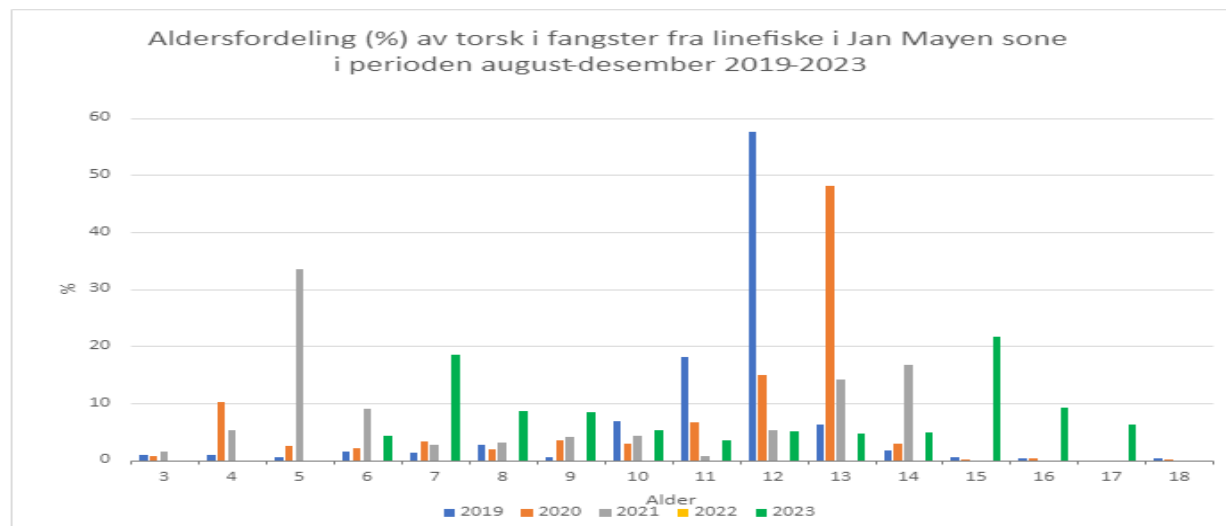
Ingen informasjon tilgjengelig.

Basis for rådet

Havforskningsinstituttet kan ikke vurdere status for bestand og beskatning for torsk i fiskerisonen ved Jan Mayen i forhold til MSY og føre-var referansepunkt, da slike referansepunkt ikke kan beregnes siden tidsserien med data er kort og datagrunnlaget bare kommer fra kartleggingsfiske. I tillegg til fangstmengde og fangstrater er det også informasjon om alders- og størrelsessammensetning i fisket. Figur 3 og 4 viser henholdsvis lengde- og aldersfordelinger fra forskingsstasjoner og kommersielt fiske i august-desember 2019-2023. Disse månedene er valgt for å kunne sammenligne mellom år og fordi de fleste fangstene i disse årene er tatt ved høye fangstrater slik at man får et representativt inntrykk av lengde- og aldersfordeling uten å vekte de enkelte observasjonene med fangstmengde. Dessverre har vi for 2022 bare lengdeprøver og ikke aldersprøver. Fisk mellom 60 og 105 cm dominerer (totalt > 95% er i dette lengdeintervallet) i alle år. Årsklassene 2007 –2008, og i 2021-2023 også 2016 årsklassen, er dominerende og rekrutteringen er derfor trolig sterkt variabel. Aldersstrukturen er internt konsistent mellom år, selv om man ser i 2023 at 2008 årsklassen i motsetning til tidligere år er sterkere enn 2007 årsklassen. Dette kan skyldes usikkerhet i aldersbestemmelse på så gammel fisk.

Figur 3 Torsk i fiskerisonen ved Jan Mayen (del av ICES område 2a). Lengdefordeling (%) i fisket 2019-2023. Lengdefordeling (%) av torsk fanget ved Jan Mayen i 2019-2023, data fra alle stasjoner i august-desember. Summert over alle turer i hvert år. Lengdegruppe 75 cm på figuren omfatter fisk fra 75-79 cm.

Figur 4 Torsk i fiskerisone ved Jan Mayen (del av ICES område 2a). Aldersfordeling (%) av torsk ved Jan Mayen i 2019-2021 og 2023, august-desember. Ingen data for 2022.

Simuleringer av larvedrift fra Jan Mayen tyder på at mesteparten av larvene driver sørvestover mot Øst-Grønland, men i noen år blir en såpass stor del av larvene værende på sokkelen rundt Jan Mayen at dette kan bidra til rekruttering til bestanden (Frøysa et al. 2024).

Tabell 1 Torsk i fiskerisone ved Jan Mayen (del av ICES område 2a). Grunnlag for rådet.

Grunnlag for råd	Føre-var tilnærming. Fangstrater.
Forvaltningsplan	Det finnes ingen forvaltningsplan for torsk i dette området.

Vi vurderer datagrunnlaget slik at torsk ved Jan Mayen kan behandles som en ICES kategori 5 (datafattig) bestand, og gir råd ut fra dette. Median fangst i 2021-2023, som er de tre siste årene det ble åpnet for fiske, var 181 tonn (Tabell 3), som da blir rådet for 2026. Siden det ikke ble fisket i 2024 eller 2025, synes det ikke å være rimelig å redusere anbefalingen med en føre-var-buffer på 20% slik det er vanlig å gjøre for kategori 5 bestander. ICES' retningslinjer dekker ikke bestander av denne typen der det foretas kartleggingsfiske med noen års mellomrom.

Kvalitet på bestandsvurderingen

Det er ikke foretatt bestandsvurdering for torsk i fiskerisone ved Jan Mayen.

Problemstillinger relevant for rådet

I rådgivingen for denne bestanden må det foretas en avveining mellom vernehensyn og hensynet til å utnytte ressursen. Vernehensyn får sterkere vekt på grunn av ny kunnskap om at yngel fra torskegyting ved Jan Mayen kan bli værende i området slik at bestanden kan være selvreproduserende. Det er ingen ny kunnskap om innvandring til området. Vi bemerker at undersøkelsene i Jan Mayen sone sommeren 2024 bare fant spor av lodde, slik at det ikke er kjent at økte byttedyrforekomster skulle tiltrekke seg torsk fra andre områder.

HI anser et kartleggingsfiske med samme metodikk og lignende omfang som tidligere som den eneste praktiske muligheten for å overvåke bestanden. Hvor ofte et slikt kartleggingsfiske bør gjennomføres for at man ikke risikerer å tape utbytte, er vanskelig å si eksakt, men bestanden er såpass langlivet at hvert tredje år burde være tilstrekkelig. Her må man også ta hensyn til at vekstkurven for bestanden flater ut for stor fisk slik at man kan tape utbytte ved å la fisken bli for gammel før den høstes. For at resultatet av et slikt kartleggingsfiske skal føre til fiske oftere enn hvert tredje år, vil data fra fisket måtte understøtte både rekruttering til området eller innvandring, og fangstrater på nivået fra perioden 2019-2022. På bakgrunn av dette anbefaler HI at det kan åpnes for kartleggingsfiske i 2026.

Havforskningsinstituttet anbefaler at det i 2026 innføres en begrensning for bifangst av torsk i blåkkeitefisket i fiskerisonen ved Jan Mayen.

Referansepunkt

Det er ikke definert referansepunkt for torsk i fiskerisonen ved Jan Mayen.

Grunnlag for bestandsvurderingen

Tabell 2 Torsk i fiskerisonen ved Jan Mayen (del av ICES område 2a). Grunnlag for vurderingen og rådet.

Vurderingsmetode	Føre-var tilnærming Fangstrater og bestandsstruktur.
Input data	Fangstrater, fangststatistikk og fangstsammensetning.
Utkast og bifangst	Utkast ikke inkludert da det vurderes som neglisjerbart.
Indikatorer	-
Annen informasjon	Havforskningsinstituttet har gitt råd for fisket etter torsk i Jan Mayen sonen fra og med 2021.
Bestandsansvarlig forsker	Bjarte Bogstad (bjarte.bogstad@hi.no).

Informasjon fra interessenter

Det er ikke noe ytterligere tilgjengelig informasjon.

Historie – råd, fangst og forvaltning

Tabell 3 Torsk i fiskerisonen ved Jan Mayen (del av ICES område 2a). Havforskningsinstituttets råd, kvote og offisielle fangster (fra sluttsedler). Alle vekter er gitt i tonn.

År	Råd	Kvote	Fangst
2018	-	-	441
2019	-	800	628
2020	-	800	522
2021	600	600	146
2022	347	347	276
2023	315	315	181
2024	0	0	6
2025	0	0	5
2026	181		

Historiske fangster og landinger

Se fangst i Tabell 3.

Oppsummering av bestandsvurderingen

Referanser

Bogstad, B. 2023. Jan Mayen—a new spawning and fishing area for Atlantic cod *Gadus morhua*. Polar Biology 46: 103-109.

<https://doi.org/10.1007/s00300-022-03102-8>

Bogstad, B. og Williams, T. 2026. Notat om anbefaling for kartleggingsfiske etter torsk ved Jan Mayen i 2025. Havforskningsinstituttet januar 2026. 6 sider.

Frøysa, H. G., Bogstad, B., Williams, T., og Stiansen, J. E. 2024. On the Retention of Cod Early Life Stages Spawned at Jan Mayen. Fisheries Oceanography. <https://doi.org/10.1111/fog.12719>